

АНОТАЦІЯ

до дипломної роботи на тему:

«Методика та організація обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками»

студентки II року навчання освітнього рівня «магістр»

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Миколаївського інституту розвитку людини «Університет «Україна»

Праслової Оксани Миколаївни

Актуальність теми. В організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками важливим є отримання достовірної інформації про величину заборгованості, тому для попередження порушень платіжної дисципліни необхідно здійснювати безперервний бухгалтерський облік та контроль за правильністю відображення в бухгалтерському обліку розрахункових операцій. Наразі від ефективності організації обліку і контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками залежить загальний фінансовий стан будь-якого підприємства. Тому виникає необхідність удосконалення обліку, контролю і аналізу поточної кредиторської заборгованості, адже належна організація обліку сприяє ефективному управлінню її розмірами і термінами на підприємстві та посиленню контролю за своєчасним здійсненням розрахунків, особливо це актуально в сучасних умовах в період кризи неплатежів. Ці питання ніколи не втрачали своєї актуальності та завжди залишалися дискусійними.

Метою дипломної магістерської роботи є узагальнення та систематизація теоретико-методичних і практичних засад обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками та розробка напрямів їх удосконалення на публічному акціонерному товаристві «Радсад».

Для досягнення мети були поставлені наступні завдання:

дослідити економічну сутність розрахунків з постачальниками та підрядниками;

- визначити особливості організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками і систематизувати їх нормативно-правове забезпечення;

- розглянути організацію контролю та аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками;

- визначити місце та значення розрахунків з постачальниками та підрядниками у структурі зобов'язань підприємств України;

- надати фінансово-економічну характеристику діяльності ПАТ «Радсад»;
- дослідити організацію обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками на ПАТ «Радсад»;
- оцінити стан і ефективність розрахунків з постачальниками та підрядниками на ПАТ «Радсад»
- розробити рекомендації щодо вдосконалення обліку і аналізу щодо розрахунків з постачальниками та підрядниками;
- визначити напрями вдосконалення контролю розрахунків з постачальниками та підрядниками на ПАТ «Радсад».

Об'єктом дослідження є організація обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками підприємства.

Предметом дослідження є теоретично-методичні і практичні аспекти організації обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками на даному підприємстві.

Методи дослідження. У процесі дослідження було використано такі методи: теоретичного узагальнення та формалізації, класифікації, статистичного та техніко-економічного аналізу, методи системно-структурного і порівняльного аналізів.

Інформаційною базою є нормативно-правові акти, що регламентують порядок оцінки, визнання та відображення в обліку розрахункових операцій дослідження, Міжнародні та національні стандарти (положення) бухгалтерського обліку (ПСБО), Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), праці вітчизняних і зарубіжних учених із проблем обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками тощо, дані первинного обліку та фінансової звітності ПАТ «Радсад» за 2017-2019 роки.

Наукова новизна. Основні результати дослідження спрямовані на вдосконалення методики й практики щодо обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками, а також підвищення ефективності розрахункових операцій. Зокрема, запропоновано впровадження в документообіг низки документів, пов'язаних з обліком і контролем розрахунків з постачальниками та підрядниками та рекомендовано до реалізації алгоритм проведення аналізу і контролю за розрахунками досліджуваного підприємства за

товари, роботи, послуги, що дозволить пришвидшити оборотність кредиторської заборгованості.

Практичне застосування одержаних результатів полягає в тому, що застосування запропонованих у роботі методичних рекомендацій дозволить удосконалити облік, контроль і аналіз поточної кредиторської заборгованості на досліджуваному підприємстві.

Апробація результатів дослідження. Результати досліджень були оприлюднені на науково-практичних конференціях: Міжвузівська науково-практична конференція «Наукові досягнення молодих – шлях до професії» 06 грудня 2020 р. Миколаїв: ММІРЛ ВНЗ «Університет «Україна»; VI Міжвузівська науково-практична конференція «Шляхи підвищення конкурентоспроможності соціально-економічної системи країни», 27 листопада 2020 р. Миколаїв: ММІРЛ ВНЗ «Університет «Україна».

Публікації. За результатами дослідження опубліковано 3 наукові праці, з них: 1 наукова стаття під назвою «Облік і контроль розрахунків з постачальниками та підрядниками: проблемні питання та шляхи їх вирішення» у Збірнику наукових праць «Економічні науки»: ВМІРЛ ВНЗ Університет «Україна», 2021. Дві – у матеріалах науково-практичних конференцій. Загальний обсяг публікацій 0,83 д.а.

Висновки: Питання обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками на підприємствах сьогодні набули значної актуальності та обговорюються як на науково-теоретичному, так і на практичному рівні. Досить складним питанням в обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками займає питання кредиторської заборгованості.

Основою нормативно-правової бази, яка регламентує порядок організації обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996 XIV, Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку та Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. У додатку А наведено перелік нормативно-правових актів, що регулюють питання обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками.

Аналіз кредиторської заборгованості забезпечує обліково-аналітичною інформацією користувачів у процесі розроблення та прийняття управлінських рішень щодо кредиторської заборгованості.

Кредиторська заборгованість певною мірою менш загрозлива, оскільки не відволікає грошові кошти з обороту та забезпечує отримання необхідних товарів та робіт, однак потрібно також не переобтяжувати підприємство боргами та стежити за їх своєчасною сплатою для збереження партнерських відносин та позитивного іміджу підприємства. Підприємства України мають великі борги по розрахунках, про що свідчать показники статистичної звітності, тобто існує криза неплатежів. Порівнюючи між собою суми дебіторської та кредиторської заборгованостей підприємств України, слід відмітити однозначне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською протягом усього періоду дослідження.

Аналізуючи основні показники фінансово-господарської діяльності ПАТ «Радсад» за 2017-2019 роки, ми бачимо, що товариство в 2019 році отримало прибуток у розмірі 21891 тис. грн., це на 8889 тис. грн. більше ніж в 2018 році (на 68.3%), та на 11708 тис грн. більше в порівнянні з 2017 роком. В 2019 році на 45494 тис грн. збільшилась сума основних засобів в порівнянні з 2018 роком.

Дослідивши організацію контролю та аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками слід відмітити, що суб'єкт господарювання не приділяє належної уваги заборгованості. Так дебіторська заборгованість збільшилась в 2019 році в порівнянні з 2018 роком в 5.8 раз (на 32011 тис грн) і складає 38630 тис грн. Кредиторська заборгованість також виросла в 2019 році на 76 0% (55563 тис грн.) і складає 128613 тис грн. У загальній сумі кредиторської заборгованості інші поточні зобов'язання складають 125276 тис. грн., це 97.4%, проаналізувати їх структуру немає можливості, тобто є припущення щодо порушення правильності і коректності обліку таких зобов'язань.

Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості має значення в рази вищий - 2017 рік - 8.77 %, 2018 – 9.06, 2019 – 30 (оптимальне значення коефіцієнта варіюється від 0,9 до 1,0), це означає, що ресурси заморожені в оборотних коштах. Крім того, частка кредиторської

заборгованості у загальному доході від реалізації продукції, робіт, послуг складає 167.3, 140.7 та 147.9 % за 2017-2019 роки, це говорить про те, що підприємство працює використовуючи повністю запозичені кошти.

Значення за 2017-2019 рр. показника коефіцієнта оборотності коливається в межах 41.9 – 59.5 оборотів в рік. Порівнюючи суму кредиторської заборгованості та дебіторської можна зробити висновок, що компанія використовує кредиторську заборгованість для фінансування власних дебіторів, а також більшу частину цих коштів використовує для фінансування інших активів.

Аналіз фінансової стійкості підприємства показав відсутність позитивної динаміки у формуванні всіх джерел для забезпечення виробничих запасів. Крім того, підприємство не володіє джерелами, що послаблюють фінансову напругу. Коефіцієнтний аналіз фінансової стійкості підтвердив недостатність у підприємства власного капіталу для здійснення виробничої діяльності, а також велику залежність від залучених коштів.

Отже, як на початок так і на кінець 2019 року на підприємстві спостерігається нестійкий, фінансовий стан, тобто підприємству загрожує банкрутство. Дана ситуація потребує ефективного фінансового менеджменту, розробки заходів щодо подолання кризових явищ.

За результатами дослідження для поліпшення стану розрахунків з постачальниками та підрядниками запропоновано наступні заходи:

1. Проводити постійний моніторинг, застосовувати сучасні методи оцінки, а також впровадити чітку організацію обліку, контролю, аналізу розрахунків з постачальниками та підрядниками.

2. Контролювати правильність оформлення і складання договорів з контрагентами відповідно до чинного законодавства та своєчасність здійснення платежів.

3. Постійно стежити за співвідношенням сум поточної дебіторської та поточної кредиторської заборгованості.

4. Контролювати стан розрахунків за простроченою заборгованістю, своєчасно виявляти неприпустимі види кредиторської заборгованості, до яких насамперед належить прострочена заборгованість постачальникам, за

платежами до бюджету тощо. З метою усунення фактів виникнення простроченої кредиторської заборгованості пропоную до кожного з субрахунків відкривати додаткові аналітичні рахунки: 631/1 «Заборгованість перед вітчизняними постачальниками, термін сплати якої ще не настав», 631/2 «Відстрочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками», 631/3 «Прострочена заборгованість перед вітчизняними постачальниками», 632/1 «Заборгованість перед іноземними постачальниками, термін сплати якої ще не настав», 632/2 «Відстрочена заборгованість перед іноземними постачальниками», 632/3 «Прострочена заборгованість перед іноземними постачальниками»,

5. Запропоновано підприємству щорічно до дати балансу проводити суцільну інвентаризацію розрахунків з постачальниками та підрядниками. Увесь обсяг інвентаризаційних заходів пропонуємо поділити на 4 етапи: підготовчий; перевірочний; порівняльно-аналітичний; завершальний.

6. Для удосконалення розрахунків з постачальниками пропонується ввести документ – «Реєстр документів до сплати», фрагмент якого наведено у таблиці 3.3.

7. Пропонуємо запровадити варіант комп'ютеризації обліку на досліджуваному підприємстві саме за допомогою пакету програм «1С:Підприємство», зокрема його складової частини «1С:Бухгалтерія».

Структура та обсяг роботи. Дипломна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків. Основний зміст роботи викладено на 89 сторінках друкованого тексту. Робота містить 20 таблиць, 5 рисунків, 4 додатка. Список використаних джерел налічує 72 найменувань.

Ключові слова: кредиторська заборгованість, інвентаризація, фінансова стійкість, аналіз та аудит, показники звітності, удосконалення розрахунків.